

## POSTANOWIENIE

Dnia 20 marca 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jolanta Frańczak

w sprawie z odwołania A. L.  
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w Gdańsku  
o prawo do renty rodzinnej po zmarłej J. L.,  
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń  
Społecznych w dniu 20 marca 2024 r.,  
skargi kasacyjnej ubezpieczonego od wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku  
z dnia 8 grudnia 2022 r., sygn. akt III AUa 1002/22 upr., III AUz 126/22,

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.**

## UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w Gdańsku wyrokiem z dnia 8 grudnia 2022 r. oddalił apelację ubezpieczonego A. L. od wyroku Sądu Okręgowego w Gdańsku z dnia 25 marca 2022 r., którym oddalono odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Gdańsku z dnia 17 czerwca 2021 r. odmawiającej ubezpieczonemu prawa do renty rodzinnej po zmarłej matce J. L., bowiem Komisja Lekarska ZUS orzeczeniem z dnia 10 czerwca 2021 r. orzekła, że nie jest on całkowicie niezdolny do pracy (pkt II) oraz odstąpił od obciążania ubezpieczonego kosztami zastępstwa procesowego organu rentowego za drugą instancję (pkt III).

W wyrokach Sądów *meriti* przyjęto, że ubezpieczony, ur. [...] 1970 r., legitymuje się wykształceniem wyższym, ukończył magisterskie studia

administracyjne oraz studia doktoranckie (bez tytułu doktora). Pracował jako kasjer. Od 2014 r. ubezpieczony nigdzie nie pracuje, opiekował się chorą matką, która zmarła w dniu [...] 2021 r. Ubezpieczony od dzieciństwa ma rozpoznany niedosłuch niskotonowy obustronny, który nie powoduje całkowitej niezdolności do pracy. Z niedosłuchem na poziomie 50-53 dB dobrze słyszy i rozumie mowę potoczną, zaś utrudnienia w słyszeniu wysokobrzmiących, syczących głosek może kompensować noszeniem aparatu słuchowego, który ewidentnie poprawiłby jakość i komfort jego słyszenia. Sąd Apelacyjny wskazał, że renta rodzinna, zgodnie z art. 68 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (obecnie jednolity tekst: Dz.U. z 2023 r., poz. 1251 ze zm., dalej jako ustawa emerytalna) przysługuje dzieciom własnym, dzieciom drugiego małżonka i dzieciom przysposobionym do 1) ukończenia 16 lat; 2) do ukończenia nauki w szkole, jeżeli przekroczyły 16 lat życia, nie dłużej jednak niż do osiągnięcia 25 lat życia, albo 3) bez względu na wiek, jeżeli stały się całkowicie niezdolne do pracy oraz do samodzielnej egzystencji lub całkowicie niezdolne do pracy w okresie, o którym mowa w pkt 1 lub 2. Skoro ubezpieczony nie jest osobą całkowicie niezdolną do pracy w rozumieniu art. 12 ust. 2 ustawy emerytalnej (nie jest niezdolny do jakiegokolwiek pracy), to nie przysługuje mu prawo do renty rodzinnej.

Ubezpieczony zaskarżył wyrok Sądu Apelacyjnego skargą kasacyjną w punkcie II oddalającym jego apelację, domagając się uchylenia wyroku i rozstrzygnięcia sprawy co do istoty, ewentualnie uchylenia wyroku w zaskarżonej części i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w innym składzie oraz zasądzenia od organu rentowego na jego rzecz kosztów postępowania.

W skardze kasacyjnej zarzucono naruszenie prawa materialnego, a mianowicie 1) art. 12 i 13 ustawy emerytalnej, przez jego niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, że skarżący nie spełnia wszelkich przesłanek do nabycia prawa do renty rodzinnej i naruszenie sprawności organizmu nie powoduje u niego całkowitej utraty zdolności do pracy, zgodnie z poziomem posiadanych kwalifikacji, bowiem umiarkowany stopień uszczerbku na zdrowiu nadal pozwala na stwierdzenie, że jest on wydolny społecznie i nie ma ograniczonej możliwości wykonywania przez niego pracy; 2) art. 67 ustawy emerytalnej, przez jego niezastosowanie, mimo iż

skarżący spełnia wymogi do przyznania mu prawa do renty rodzinnej oraz 3) art. 32 ust. 1 i art. 45 ust. 1 Konstytucji RP polegające na naruszeniu prawa do bezstronnego sądu i odpowiadającego mu obowiązku przestrzegania zasady równego prawa.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący powołał się na potrzebę wykładni art. 12, art. 13 i art. 67 ustawy emerytalnej i wyjaśnienie *„jakie naruszenia sprawności organizmu pozwalają na stwierdzenie i uznanie za całkowicie niezdolną do pracy lub częściowo utraciła zdolność do pracy, o których mowa w art. 12 i 13 ustawy emerytalnej”* oraz *„czy posiadane naruszenia sprawności organizmu skarżącego pozwalają na uznanie go za osobę niezdolną do pracy?”*.

W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący odwołał się do art. 46 ust. 4a w związku z art. 180 ust. 1 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych i kwestii zatrzymania wadium.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398<sup>9</sup> § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4).

W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Nie w każdej zatem sprawie, nawet w takiej, w której rozstrzygnięcie oparte jest na błędnej subsumpcji czy wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania.

Podkreślenia wymaga, że Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie jest jego rolą korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 września 2016 r., V CSK 143/16, LEX nr 2135552; z dnia 21 czerwca 2016 r., V CSK 21/16, LEX nr 2069457; z dnia 1 grudnia 2015 r., I PK 71/15, LEX nr 2021944).

We wniosku o przyjęcie do rozpoznania skargi kasacyjnej skarżący powołał się na przesłankę wymienioną w art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 2 k.p.c., tj. występowanie w sprawie potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów.

Stosownie do utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego, oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na twierdzeniu o istnieniu potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 2 k.p.c.) wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo iż budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w orzecznictwie w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 23 maja 2018 r., I CSK 31/18, LEX nr 2508113; z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, LEX nr 424365). Powołanie się na tę przyczynę kasacyjną zakłada więc nie tylko wskazanie przepisu prawa i stwierdzenie, że - w ocenie skarżącego - wywołuje on wątpliwości. Konieczne jest również wykazanie, że wątpliwości te mają rzeczywisty i poważny charakter, wyjaśnienie na czym one polegają, ich uzasadnienie, a także wskazanie rozbieżnych wariantów interpretacyjnych, z odwołaniem się do dotychczasowych poglądów orzecznictwa i dostępnego piśmiennictwa (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2018 r., IV CSK 571/17, LEX nr 2497706), a w szczególności przytoczenie i poddanie analizie rozbieżnych orzeczeń sądów w celu wykazania, że rozbieżności te mają swoje źródło w różnej wykładni przepisu, bądź też przedstawienia argumentów wskazujących, że wykładnia przeprowadzona przez sąd drugiej instancji sprzeczna jest z jednolitym stanowiskiem doktryny lub

orzecnictwa Sądu Najwyższego (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 kwietnia 2018 r., III UK 123/17, LEX nr 2496319).

Skarżący w żadnej mierze nie sprostał powyższym wymaganiom, albowiem poza próbą sformułowania pytań (pierwsze w dość w dziwnej formie stylistycznej i gramatycznej), to nie powołane zostały argumenty mające świadczyć o potrzebie wykładni art. 12, 13 i art. 67 ustawy emerytalnej ani uzasadniające występowanie rozbieżności w orzecznictwie na gruncie tych przepisów. Z kolei drugie pytanie nie odwołuje się do jakiegokolwiek przepisu, a jedynie zmierza do uzyskania odpowiedzi, czy skarżący na podstawie posiadanych schorzeń może być uznany za niezdolnego do pracy, mimo iż z poczynionych w sprawie ustaleń faktycznych takiego wniosku wywieść się nie da. Pytanie to stanowi więc w istocie próbę zaangażowania Sądu Najwyższego do kolejnej weryfikacji instancyjnej prawidłowości dokonania przez Sąd drugiej instancji ustaleń faktycznych i oceny prawnej w sprawie, co nie jest celem postępowania kasacyjnego i nie może skutecznie uzasadniać wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania. Ponadto całkowicie niezrozumiałym jest, dlaczego uzasadnienie sformułowanych pytań, mających uzasadniać przesłankę z art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 2 k.p.c. odwołuje się do całkowicie innej materii prawnej, która związana jest z zamówieniami publicznymi, nie zaś do ustawy emerytalnej, w której zawarte są przesłanki warunkujące nabycie prawa do renty rodzinnej.

Nadmienić także trzeba, że sprawa rozpoznawana była w postępowaniu uproszczonym, mimo iż nie dokonano ustalenia wartości przedmiotu sporu (art. 505<sup>1</sup> § 1 i 2 pkt 4 k.p.c.; zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 30 sierpnia 2018 r., I PZ 30/18, OSNP 2019 nr 3, poz. 33), a ponadto w zakresie oceny co do dopuszczalności skargi kasacyjnej nie ma aksjologicznego uzasadnienia do przyjęcia, iż skoro w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych skarga kasacyjna przysługuje niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia w sprawach o przyznanie i o wstrzymanie emerytury lub renty oraz o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego ( art. 398<sup>2</sup> § 1 zdanie drugie k.p.c.), to skarga byłaby niedopuszczalna z uwagi na rozpoznanie sprawy o prawo do renty w postępowaniu uproszczonym.

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398<sup>9</sup> § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

[SOP]

[ms]